

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 9. decembrī

Satversmes tiesa rīcības sēdē šādā sastāvā: rīcības sēdes priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Aldis Laviņš, Gunārs Kusiņš, Daiga Rezevska, Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

rīcības sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 229/2020),

konstatēja:

1. No pieteikuma un tā pielikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Ministru kabineta 2020. gada 6. novembra rīkojuma Nr. 655 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” (turpmāk – Rīkojums) 5.1. punktu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 102. un 103. pantam;

1.2. pieņemt noregulējumu, kas nodrošinātu tiesības piedalīties sapulcēs un apvienoties politiskajās partijās, tostarp dibināt politisko partiju;

1.3. pieņemt noregulējumu, kas ļautu pulcēties piketos un sapulcēs vairāk par 50 cilvēkiem.

2. Rīkojuma 5.1. punkts paredz ārkārtējās situācijas laikā atcelt un aizliegt visus publiskos pasākumus klātienē. Minētais aizliegums neattiecas uz ārtelpās organizētām sapulcēm, gājieniem un piketiem (atbilstoši likumam „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem”), kuros piedalās ne vairāk kā 50 cilvēki (turpmāk – apstrīdētais regulējums).

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt apstrīdēto regulējumu par neatbilstošu Satversmes 102. un 103. pantam.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 1. panta pirmo daļu Satversmes tiesa tai noteiktās kompetences ietvaros izskata lietas par likumu un citu normatīvo aktu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar šo likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesas kompetence izsmeļoši noteikta Satversmes 85. pantā un Satversmes tiesas likuma 16. pantā (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 20. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2008-25-03 8.1. punktu*). Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1., 2., 3. un 6. punktam un 17. panta pirmās daļas 11. punktam uz privātpersonas iesniegta pieteikuma pamata Satversmes

tiesa izskata lietas tikai par normatīvo aktu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Līdz ar to Satversmes tiesai ir jānoskaidro, vai apstrīdētais regulējums ir tiesību norma (normatīvs tiesību akts).

Apstrīdētais regulējums ietverts Ministru kabineta rīkojumā. Pēc akta formas Ministru kabineta rīkojums nav ne ārējs, ne iekšējs (instrukcija, ieteikumi) normatīvs akts (*sk. Ministru kabineta iekārtas likuma 31. un 32.pantu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 73.pantu*).

Pēc sava satura Ministru kabineta rīkojums ir tiesību akts, kurš izdots citstarp uz Epidemioloģiskās drošības likuma un likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli” normu pamata un kurš uz noteiktu laika periodu izsludina ārkārtas stāvokli Covid-19 infekcijas izplatības mazināšanai, noteic konkrētas epidemioloģiskās drošības prasības Covid-19 izplatības ierobežošanai Latvijā un noteic ar šā stāvokļa ieviešanu saistītus ierobežojumus uz ārkārtas stāvokļa laiku.

Apstrīdētais regulējums ir noteikts saistībā ar valsts apdraudējuma – saslimšanas ar Covid-19 gadījumu skaita pieauguma – novēršanu un ir cieši saistīts ar šā apdraudējuma izplatību. Ar regulējumu aptverto personu loks ir tā ierobežots, ka ir piesaistīts šim apdraudējumam un rīcībai sakarā ar tā novēršanu, proti, regulējums nav abstrakts, bet vienlaikus – pietiekami vispārīgs, lai tas sasniegtu pilnīgu iedarbību. Apstrīdētais regulējums attiecas uz individuāli nenoteiktu personu loku, kas atrodas konkrētos un identificējamos apstākļos – indivīdiem, kas šajā laikā Latvijas teritorijā vēlas publiski pulcēties. Apstrīdētā regulējuma darbība ir ierobežota laikā – tā ir spēkā Covid-19 dēļ noteiktās ārkārtējās situācijas laikā. Turklāt no apstrīdētā regulējuma izriet konkrēts pienākums visiem publisko pasākumu organizatoriem atcelt plānotos pasākumus.

Ņemot vērā minēto, apstrīdētais regulējums ir uzskatāms par vispārīgo administratīvo aktu (Administratīvā procesa likuma 1. panta trešās daļas 2. teikums).

Arī Augstākās tiesas Senāts ir atzinis, ka Ministru kabineta rīkojumā par ārkārtas situācijas izsludināšanu ietvertais pulcēšanās ierobežojums un pienākums veikt īpašus epidemioloģiskos pasākumus ir vispārīgais

administratīvais akts (*sk. sal. Augstākās tiesas Senāta 2020. gada 6. jūlija lēmumu lietā Nr. SKA-1215/2020*).

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums atzīt apstrīdēto regulējumu par neatbilstošu Satversmes 102. un 103. pantam nav piekritīgs Satversmes tiesai.

Atbilstoši likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli” 20. panta pirmajai daļai, ārkārtējās situācijas laikā izdotos administratīvos aktus vai amatpersonu faktisko rīcību apstrīd, pārsūdz un izskata Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 121. panta pirmo daļu kontroli pār administratīvajiem aktiem, tostarp vispārīgajiem administratīvajiem aktiem, īsteno administratīvā tiesa.

Tā kā šā lēmuma 1.2. un 1.3. apakšpunktā norādītie lūgumi ir cieši saistīti ar prasījumu izvērtēt apstrīdētā regulējuma atbilstību Satversmei, tie pēc būtības nevar tikt vērtēti atrauti no minētā prasījuma.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. punktu, Satversmes tiesa

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 229/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Rīcības sēdes priekšsēdētāja

Sanita Osipova